

KOELKASTOVERWINTERING.

Door: Herman Bruyndonckx, Salvialei 23, 2540 Hove, België.

Inhoud: Inleiding - Werkwijze - Voordelen - Literatuur.

INLEIDING

In de literatuur raadt men vaak aan om zijn dieren in de kelder of buiten te laten overwinteren. Persoonlijk vindt ik dit erg riskant, omdat men dan de temperatuur niet in de hand kan houden. In de kelder kan de temperatuur aan de hoge kant blijven, zodat de dieren actief blijven en door hun reserves heen geraken, en buiten kan een extra strenge winter de oorzaak ervan zijn, dat ze doodvriezen. Daarom laat ik mijn slangen steeds in de koelkast overwinteren en ik heb hierbij nog nooit verliezen gehad.

WERKWIJZE

Ongeveer twee weken voor de geplande winterslaap staak ik de voeding. Dit, om te vermijden, dat er voedselresten in het darmkanaal van de slangen zou achterblijven, die dan gedurende de winterslaap zouden kunnen gaan ontbinden, met alle gevolgen van dien.

Gedurende die periode wordt de nachtverwarming (met een verwarmingskabel in de bodem) uitgeschakeld; die verwarming staat anders aan als de nachttemperatuur onder de 15°C komt. Als de nachttemperatuur laag genoeg daalt zullen de slangen overdag weigeren te eten, ongeacht hoe warm het dan ook mag worden, maar dit is geen vereiste om z'n dieren te kunnen laten overwinteren.

Na die bewuste voorbereidingsperiode gaan de slangen een plastic doos in, gedeeltelijk gevuld met sphagnum, bladgrond, bladeren of een ander materiaal dat goed vocht vasthoudt en waar de slangen tussen kunnen kruipen. Het geheel wordt goed vochtig gehouden door water te sproeien. In het deksel van de doos hoeven er geen beluchtingsgaatjes aangebracht te worden. Tot slot gaat de doos, met een thermometer erop, de koelkast in.

Ik probeer de temperatuur rond de 3⁰C te houden. Soms daalt de temperatuur tijdelijk tot onder nul, zodat alle condensdruppels in de doos bevroren zijn, maar mijn slangen hebben er nog geen hinder van ondervonden.

Regelmatig, dit is dan bijna dagelijks, haal ik de overwinteringsdoos even uit de koelkast om te controleren of alles nog in orde is, bij aanraking zijn de slangen nog in staat om zich te bewegen. Ze tongelen dan daarbij zeer traag. Ik laat de winterslaap steeds tussen één en drie maanden duren. Op het einde van de winterslaap plaats ik de slangen direkt terug in het terrarium of plaats ik de overwinteringsdoos in het terrarium, waarna de slangen ongeveer na een kwartier er al uitkruipen. Na drie tot zeven dagen beginnen ze meestal weer te eten.

Op de hierboven beschreven manier heb ik reeds *Thamnophis sauritus proximus*, *Thamnophis radix haydeni* en *Storeria dekayi dekayi* doen overwinteren.

VOORDELEN VAN DE OVERWINTERING

- Het behoort tot het normale leefritme van de dieren, als ze in de natuur ook overwinteren. Daarom ben ik ook van mening, dat, indien men besloten heeft om zijn slangen te laten overwinteren, men dit dan ook elk jaar moet herhalen.
- Een winterslaap zou de totale levensduur van de

- slangen verlengen, de actieve periode is dan wel korter en de groei is ook beperkt tot die actieve periode.
- Voor slangen, waarvan het voedsel in de winter moeilijk te vinden is, is overwinteren natuurlijk de oplossing.
 - De dieren krijgen de mogelijkheid om hun aangelegde reserve te gebruiken, wat vervetting kan tegengaan.
 - Het laten overwinteren van zijn dieren is één van de methoden om ze tot voortplanting te bewegen.
 - In de natuur biedt overwintering nog een bijkomend voordeel. Van *Thamnophis sirtalis parietalis* is het bekend, dat een overwinteringsplaats een verzamelplaats is van een groot aantal slangen (van enkele honderden tot tienduizend stuks), die van zelfs 15 km afstand gekomen zijn. In de daaropvolgende lente ontwaken de mannetjes het eerst en in massa, de vrouwtjes daarentegen apart of in kleine groepjes. Het resultaat hiervan is, dat zodra een vrouwtje de overwinteringsplaats verlaten heeft, er dan zo'n honderdtal mannetjes zich ermee zullen bezighouden en binnen de dertig minuten na het tevoorschijn komen van een vrouwtje, heeft ze al gepaard.

LITERATUUR

- Mennes, J., 1979. Koelkastoverwintering, een ideale oplossing? Terra, Vol. 15: 46-47.
- Riches, Robert J., 1982. Hibernating garter snakes (*Thamnophis spp.*) / Het laten winterslapen van thamnophissen. Litteratura Serpantium, Vol. 2 (4): 158-161.
- Vagvolgyi, Alice & Misni Halpern, 1983. Courtship behavior in Garter Snakes: Effects of artificial hibernation. Can. J. Zool., Vol. 61 (5): 1171-1174.